

QUÆSTIO MEDICA,
QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
MANE' DISCUTIENDA
IN SCHOLIS MEDICORUM.

Die Jovis septima Februarii 1709.

M. MICHAËLE LUDOVICO RENEAUME
DE LA GARANNE,
DOCTORE MEDICO,
E' REGIA SCIENTIARUM ACADEMIA,
PRÆSIDE.

An Epidermatis insar Intestinorum mucus?

I

UM vitam vivimus, juxta perennique fluidorum in orbem motu stat humana machina, non secus ac cæterorum animantium. At quoniam hoc ipso circuitu indefinente molecularum fit abrasio, & universi Corporis, ejusque partium substantia assidue dissipatur, ac diffluit, vel perspiratu sensibili,

Multaque per sudorem ex alto pressa feruntur,

Multa per os exhalantur, cum languida anhelant.

vel insensibili, ut ex laudatissimi Patavini^a Professoris observatione, à nobili Anglo iteratà^b, calculo subjectà, & computatà à diligenti naturæ scrutatore^d, iterumque à doctissimo hujus Scholæ lumine^e, ad experientiæ trutinam revocatà & ampliata, patet. Nam superflua & nimium attrita corpuscula in cæteris imperiosos canales, ob diametri imminutionem adaucta, per extrema arteriarum ora diffiunt.

His igitur rebus rarefcit corpus, & omnis

Subruitur natura.

Unde diu motus ille circularis liquidorum, æquilibrium inter hæc & solidas partes non servaret, immò non consisteret, nisi idoneis alimentis refarciretur detrimenti dissolutionisque jactura,

Omnia debet enim cibis integrare novando.

aliter pessum iret Corpus intra paucorum dierum spatium. Quidquid creduli bal-

Lucret. l.

4.^a Sancto-
rius San-
ctorius,
b Boyl.
Tentam.
porolog. c.

3.^a d Levven-
hocck.

e M. Dodart
Eloges de M.
Fontenelle.
Lucr.
ibid.

Idem l. 2.

^a Lippius,
Cicilius,
&c.

Horatius
serm. 2.
sat. 3.

Lucret. 1.

Cicero de
nat. deorum
l. 3.

Plin. se-
cond. hist.
nat. l. 11. c.
37.^a

^b M. Dodart
Mem. de
l'Acad. R.
des Sciences
1705.

^c Willis.
Pharm. rat.
^d Barthol.
de diaphr.

^e Peyerus
de gland. in
test.

butiant de prodigiis, non dierum tantum, sed & multorum mensum inediis,
quæ quidem non sine dolo^a vel miraculo protractæ sunt. Nam

*Deficient inopem vene te, ni cibus, atque
Ingens accedet stomacho futura ruenti.*

Hinc perpetua alendi necessitas gnavos, ignavos ad opus vocans,

*Propterea capitur cibus, ut suffulciat arius,
Et recreet vires interdatus, atque patiem
Per membra & venas, ut amorem obturet edendi.*

Variâ enim fibrillarum gulæ vellicatione, vel fames vel sitis sensus occasionem dant
certæ sensationi, quâ admonetur anima de sepulcri sui detrimento. Hæc autem
gustus deliciis tum allicitur ad ejus conservationem, vel de eâ remuneratur, hocque
facit maxima alentium partium commoditas, eorumque Corpori injecta necessitas.
Cum itaque tribus rebus potissimum animantium vita teneatur, cibo, potione,
spiritu, ad hæc percipienda, præparanda, vehenda, atque in partes collocanda,
machinationes varias machinata est Natura. Quæ quidem omnia intus inclusa
sunt. Ita nata, atque ita locata sunt; ut nihil eorum supervacaneum sit, nihil
ad vitam retinendam non necessarium.

Inter hæc ex iis quæ nutritionis munus obeunt, ordine prius sese offert faciei
foramen satis amplum, in cavitatem oris nomine insignitam, viam substernens.
Hæc sub palati fornice mandibulis obvallata, dentium munimento quasi septa,
genis seu buccis quas radi feminis duodecim tabularum interdicto vetuit anti-
quitas, modò ampliata, modò imminuta: sonos^b unâ cum nasi cavitate mode-
ratur, & in sui medio loquelæ non tam organum, quàm cibus miscendis, idonea
spatula, linguam continet. Hanc undique, subius & à latere manantes al-
luunt rivi ab infinitis variæque magnitudinis glandulis, exundantes; ulterius si
ad fundum progrediatis, à latere tonsillas liquore turgidas offenses, præter-
gressæque trachæa arteriâ epiglottide clausâ, ad gulæ pylor^c, œsoph^d nomine
donatam devenies, quæ mulculis quibus donatur, modò coarctata, modò aucta
diametrum variat: Hanc excipit canalis unus, hinc ad podicem usque exportectus
pro diametrorum ratione, officiorum varietate, variis donandus nominibus. Hic
eundem tenorem servans inter tracheam & Vertebras, pectori adhuc clausus,
dum ad diaphragma fertur, gula nobis, veteribus stomachus, nonnullis œsophagus
nominatur, suis instructus membranis, exteriori à mediastino & pleura orta, me-
dia quæ carnearum fibrarum duplici serie ad angulos rectos decussatâ, circulari
scilicet & longitudinali, quæ motui inservit, intimâ denique nervæ intestinorum
& stomachi respondens. Sileo utrinque accumbentes glandulas, novum fortè li-
quoris aquei seu salivæ fontem huic canali lubricando dicatum. At licet spissio-
res in extremâ sui parte fibras habeat, non tam ab iis tamen, quàm à tendinosis
diaphragmatis, quæ ei aditum in infimum ventrem præbent, cæterisque totius
carneæ^e ortum, constringitur: non enim uti crederent olim perforatum est^d dia-
phragma; sub eo canalis noster cum expanditur, sacci instar ventriculi nomen
recipit, cujus superius orificium, seu gulæ pars inferior *œsoph^d* antiquis dictum,
multorum apud vulgus de corde in cardiogmo cæterisque ejus symptomatis, dum
pars hæc afficitur conquentium errorum causa & occasio. Iisdem constituitur
membranis ventriculus, sed firmiteribus, fibrarumque ordine mutato, aliæ nempe
à pyloro ad fundum, aliæ à superiori orificio in spiram feruntur, aliæ tandem
per longum excurrunt, seque obliquè & quasi Rhomboidali forma decus-
sant; hæc fibræ duriores, majorique vi pollent quàm cæteræ per totum canalem
dispersæ; nervæ interior, cæteris amplior, rugas ideò efformat, in quibus fer-
menta nidulare feruntur; hæc glandulis ornatur hinc inde quasi sparsis ac^e disse-

minatis, quæ lympham fundere inibi creduntur, nonnullis acidum, & oculationibus mucosum & tenacem, viscosumque humorem totam intimam superficiem lubricantem. In parte dextrâ ubi angustatus assurgit, prioremque recipit diametrum, *pylorus* dicitur. Tandem canalis reliquum sub generali intestinorum nomine venit, in tenuia & crassa dividi solitum; utraque rursus in partes indefinitas, tenuia scilicet in duodenum, jejunum & ileum; crassa autem in colon, cæcum & rectum: Itaque pylorus reflexus intestinum duodenum efformat, non ejusdem quam fert nomen persæpe longitudinis, in eo ora canalis virgungiani seu choledochi hiantia visuntur bilem utramque & succum pancreaticum vehentia: jejuni initium ad primæ circumvolutionis caput vulgò assignant. Hujus terminum & ilei initium definire non est facile. Tenuia hæc, præsertimque ileum cellulis frequentibus stipantur, quas efformat nervæ tunicæ duplicatura, videnturque foliola membranacea instar semicirculorum hinc inde posita; eadem duplicatura ad coli caput & ilei finem duos semicirculos sese obliquè decussantes, & ileum angustantes efformat, huc usque valvulæ loco primum à Kerkringio descriptæ habitos. Hæc autem otiosæ mentis partus & mera nubes est, nec magis reditui liquidi quàm transitui officit. Coli appendicem vermicularem cæci nomine donarunt nonnulli, eodem nomine alij coli initium; in hoc cellulæ membranosæ ab invicem magis semotæ remouentur, minùsque frequentes sunt, at in recto intestino nullæ observantur. Amfractuosi totius canalis huc usque descripti longitudo ad tertias hominis altitudinem & ultrâ superat, si præsertim sublata sint ligamenta tria quibus constringuntur ad efformandas dictas cellulas, horum duo à latere, tertium ab omnigenis mesenterii vasibus perforatur; tandem in ano canalis extremum sphinctere clauditur musculo, qui cuti adhærens & quasi confusus, relevatoribus stipatur. Præter hæc canalis iste vasorum vario genere alluitur, & perforatur, sanguineis scilicet, lymphaticis, nerveis, lacteis, tandemque dissimulatis donatur in ventriculo & crassis intestinis glandulis, in tenuibus agglomeratas habet, mucosum fundentes humorem, quæ simul omnia proprium partis parenchyma constituunt.

Phil. Verheyen p. 90.

II.

HAS Natura Protoplastes tantâ curâ tantoque artificio non delineasset partes, nisi nobilibus variisque destinatæ fuissent usibus. Hi autem sunt, sumptus ore cibis dentibus variis dividitur, atteritur, commoliturque: masticatione salivales glandulæ compressæ, ductus ipsi salivales aculeis lapidis tanquam reaserati, lympham fundunt aqueam subigendis alimentis natam. Hæc sic ore comminuta, aliquotiesque à linguâ iterum subacta & attritioni subiecta, ab eâ tandem retrò propulsa à tonsillis per pharyngem meatia irrigantur, ut liquidior hæc mixtura facta faciliorem habeat descensum, & hæc est potior alimenti præparatio, maximeque in homine necessaria, ex quâ malè patratâ cruditates & morborum illarum expectandam rectè pronuntiarunt Arabes. Undè aves quibus dentes desunt, lapillos assumere conterendis cibis Natura docuit, ibidem & ventriculorum numerus carnosioresque fibræ in vario animantium genere spectant, hæc in ore comminutio ulterioris coctionis prodromus est, quam rectè Erasistratus attritione, Hyppocrates concoctione fieri censuerunt. Cibi enim in ventriculum delati atteruntur, tum diaphragmatis vi & impulsu, in respirationis alternis succutionibus, tum abdominis reciprocò motu, ventriculi fibrarum robur & motum augente: nec in ejus rugis fermentum vel menstrua quæras; lymphæ enim aquea, aere cibis permixto & iis moribus adjuta, cum vicinorum accumbentium viscerum calore, totum digestionis opus perficere apta nata est; nam aqua menstruum illud est universale à quo agentia omnia initium agendi sumunt, nec cum chymicis operibus conferenda

Willis Pharmac. rat.

hæc coctio; simplicissima enim in opere suo Natura alias leges sequitur, longèque aliis instrumentis utitur: igni ejus molli, non est quod assimilent balnei vaporem; rectis emulsionis præparationi pharmaceuticæ digestio comparari potest absque acido aut spirituofo perficienda, hæcque simplex trituratio, quàm longè à chymicis distet operibus, satis arguunt hydropotatum in digerendo facilitas & oinopotæ, ardentiumque spirituum helluones tor & tantis affecti incommodis; stomachi enim debilitate laborant, hebetes fiunt, in arthritidem & hydropem, sexcentosque alios morbos à pravâ chylosi ortos incidunt. Nec stomachi canis lotura sirupum violatum tingens alkalinum arguit; nam voracissimis animalium, falconi, accipitri, aquilæ, homini, ipsimet cani liquor stomachi insipidus^a est: atque acida & alkalina, quidni in partes agerent, uti faciunt etiam spirituofo, quæ fibras laxant, urunt, & exsolutas reddunt. In hydropotis, qui nec cruditatibus, nec acidis ructibus, flatibusve, aut aliis benè multis incommodis torquentur, quæ secum vini cæterorumque liquorum potatio vehit, nil tale reperias: quid plura acida indigestionem generant, ab assumpto omphacio diarrheæ excitatur; Acescens chylus febrim generat amarum non nisi domandam. Fermenti Defensores de aere silent, qui non ultimas partes obit in hoc opere. At quantam in exsolvendis rebus vim habeat in vase compressus & calore agitatus, machina Papiniana^b docet, cujus ope ossa ipsa brevi mollescent, & in gelatinam mucilaginosam abeunt. Ope igitur aeris expansilis, calore corporis molli exagitati, & liquoris aquei, tunica ventriculi parte concava, aspera rugis, nervosa, tuberosa, cibos amplectens, variâ fibrarum serie simul & successivè contracta secundum omnem superficiem, jam laxas alimentorum partes maceratas liquidis continuo miscet, divisas mutat, vasa vel solida destruit, fluida & solubilia exprimit iis contenta & diluit. Hoc solo^c etiam motu utuntur multæ aves & fera, auditurque in animantibus vivis illius^d murmur. Sic partium immutata textura, immutatur & color, supernatansque fluidior & paratior portio pylorum subit per duodenum descensura, inibique primum absque bilis miscelâ jam lacteas in duodeno hiantes ingressura, magno argumento certè bilis assignatus usus à Naturâ scopo abesse: eam tamen idèò circuitum in abdomine instituisse, à vero alienum non credo quod chyli clarificationi partim inservire, putredini acidæ partim resistere, eamque abstergere cum saponea sit, valeat: atque ad faciliorem^e oleosorum miscelam facere videatur. Ea nec fermentat cum chylo non secus quàm cum pancreatico succo, qui tantummodo ad majorem chyli dilationem facere videtur, quò facilius lactearum ora in ulterioribus intestinalis canalis gyris subeat. At enumeratæ partes ut tantæ molis opus perficere valeant instrumentis multis, præter adumbratam structuram indigent; motu peristaltico, à fibrarum quas obtinent carnearum serie donantur cunctæ, nervos motui huic famulantes habent ab intercostali & mezenterico plexu; at quoniam nutritionis sunt officina, iisdem alimentum debetur, idque ab arteriis coronaria & mezentericis, quarum residuum à portæ ramis redit ad hepar chyli portione comitante; quare non erratum ab antiquis omninò credas. Tandemque involucro communi exteriori illa tunica membranosa, adipe confita, & à peritoneo orta, quæ carneæ & nervæ addita, tres ab Anatomicis recensitas canalis nostri tunicas constituunt: eæ simul uniuntur, atque tum inter se glutine mucoso^f ferruminantur, earumque fibrarum interstitia eodem polline oppleta, ut Glissonio placet, peculiaris parenchymatis speciem huic parti propriam efficiunt. Sed quoniam nervæ dictæ quæ interior est, sensu exquisito pollet, ejus expansiones similes iis, quas in tactûs organo^g observantur, turamine egent adversus pertranscuntia alimenta aliquandò duriora, sæpè coctionis vitio aciora & erodentia, hinc cunctas muniri oportuit in

^a Da Hamel hist. Acad. Reg. 16. 1 3 c. 3.

^b Gotof. Be g-rus de Nat. hui-nana p. 134.

^c Harv. degen.
^d Borell. Mot. animal. p. 1. c. 16.

^e Herm. Boer-haavve Inst. Med.

^f Phil. Verheyen p. 92.

^g Fr. Glissonius de Ventric. & intestinis.
^h Malspigh. de Tac. org.

tegumento aliquo. Si quid igitur illas velans reperiatur ab ore ad podicem, & tutans illud epidermatis loco esse, temerarium non erit asserere.

I II.

SED cum tribus enumeratis tunicis quartam bene multi addant ^a sub crustâ villosâ nomine quâ à parte abrasâ mucî faciem refert, hujus intimam superficiem cum epidermate comparari posse rectè judicamus, epiderma græcis, nobis cuticula nuncupatur, involucrum illud fibris carens nullis quantum oculo nudo assequi possumus irrigatum vasîs, sulcis aratum, quod papillas organi tactus ab externis tutatur, totumque investit corpus, hujus defectus perpetuo dolorificam sensationem reddidisset, vel à politioribus corporibus factam uti liquet in partibus cuticulâ, igne vel alio modo nudatis: mucosa hæc pars quæ ablata iterum renascitur, portio forsan est mucî illius reticularis corporis spatia implentis, cutisque colores variantis, per propria cutaneorum glandularum vasa ad cutis ambitum delata & exsiccata indurescens; quid tum tota cutis ipsa mucosa est, ut in animalium cute cernitur quæ in pulpamentum putrilaginemve tota solvitur elixatione, hujus rei specimen exhibet eximium pollen illud gallis dictum *Cole de Gand*; æri autem exposita natis, in utero degentibus molli tum matris, tum proprii calorî igne firmatur & durescit: ut in liquorum ad pelliculam cocturâ ferè sit, quorum superficiem incrassatam si inspexeris, cuticulâ genus dicas. Id norunt Chymici, salia ad Crystallisationem exsiccantes, pharmaceutici extracta inspissantes, coqui ipsi opsonia parantes; Denique & pagani lacticiuin vacantes. Eâ enim structurâ est non modo cuticula sed & tota cutis, ut mox in pulvem abeat nimium madefacta, mox uti apud coriarios intrusis ligneis particulis, ad extremam duritiem perveniat. Itaque non sæcûs ac cutis adversus tangibilia externa mucoso cuticulâ involucreto exsiccato munitur, ita canalis ciborum via, coquendorum culina, nutritionisque officina ab ore ad podicem pari vel aliquomodo simili integumento, minus tamen sicco, quod continuo madidum sit, adversus ingestorum tactum duriores vellicationemve vestiri nemo nisi anatomes expers negaverit. Illud enim per extrema sua externo epidermati contiguum, ejus quasi continuatio est. Alteram hanc cuticulam in labris internis ambustis excitata ampullæ satis evincunt; Eandem in linguâ & palato, in quibus jam lanugo quadam & villosi aliquid apparet, reperias pyramidales papillas tegentem. Hæc nullus non inspexit ex iis qui bovinas, suillas, vervecinas, vitulinaeque linguas, in deliciis habent. Nonne hujus continuitas cum villosâ œsophagi tunicâ cuique patet. Hæc protensa stomachum intestinaque cuncta ^b undèquaque cingit & investit, quæ certe à tertiâ interiorique illâ tunicâ nerveâ cui intimè adheret, distingui debet, etiamsi ab eâ non nisi radendo in cadavere, in vivis cum dolore vehementi, qualis in torminibus illis, quæ defectiones cruentæ & mucosæ subsequuntur avelli queat. Variat autem in œsophago ventriculo & intestinis, firmior nempe in ventriculo, asperior & minus candida velut in linguâ reperitur, estque substantia villosa cujus filamenta recta nerveæ tunicæ à quâ oriuntur perpendiculariter inserta sunt, prout in panno serico quasi piloso qui dicitur, gallis, *velours* unde iisdem *le velouré*, cum enim nervosa tunica sensu exquisito prædita sit à ciborum nudo & immediato contactu nimis irritari posteaque indurari periclitaretur sensuque hac occasione temporis lapsu destitueretur: tanta autem copia sanguiferorum vasorum cingitur nervea tunica ut veritati consentaneum videatur crustam villosam ei incumbentem congeriem esse vasculorum sanguiferorum ita præpedita sibi adiacentium ^c ut ne vigesima quidem pars diametri pili spatium inter ea sit. Alia quoque iis immixta sunt vasa quorum color dignosci nequit, unde an lymphaticorum extrema an lacteolum ora distinguere facile non possis, spatia autem hæc tenax & pellucidum phle-

^a Matt. Goxin Quæst. Inaug. de Dyl. Castrensi.

^b Diemerbroeck. Verrheyen. Will. Pharm. rat.

^c Levenshoeck arcanâ naturâ detecta p. 58. & seq. Dan. eleficus & J. Mangerus Biblioth. Anat. p. 107.

gma multis minutissimisque globulis oblitum, implet & extus obducit ultimamque superficiem firmat & efformat: hos si globulos vel subtiliori instrumento avellere tentaveris, non tantum parvula hæc vasa sed etiam sanguifera multa alia unâ ab intestino auferres. Verum inflexa hæc sanguifera vasa tenuia maximè, quinquagesimam Capilli partem æquantia, nullo ramulo extra prominente curvantur, atque in semet quasi reflexa & arcuata, venam arteriæ immediatè junctam crederes, tantâ copiâ sibi invicem adjacent ut in spatio quartæ pollicis partis, plura quàm decem millia eorum contineri censeantur. Notare tamen est authorem hujus observationis talia observasse, in boum^a vaccarumque muco quod inmixtum excrementis prodierat, ab iisque post ejectioem purgatum: at in boum intestino mucosa omnia invenias vixque dictorum villorum umbram, quales in homine aliisque animalibus. Unde imaginarium hoc phlegma, pituitæ aut bilis vitreæ nominibus à multis donatum non excrementum esse, sed partes organaque intestinalis necessaria asserimus. Hos villos forte glandularum excretoria^b credere non nulli, quidni hæc fundant illud phlegma hosque globulos villorum spatia implentes: quod quidem phlegma aliquando exsiccatum induratur, atque sub tunica rasuris forma ejicitur. Estque hic humor quem sub intestinalis nomine nonnulli considerant muci nostri pars non minima, qui mucus epidermatis speciem refert, licet oculis aqueus omnino appareat, undè rectè divinus^c senex, quæ intus mucosa & mucilaginosâ in tunicam & meningem abierunt.

^a Levven-
hock ibid.

^b Svamer-
damius.

^c L. de carn.
n. 3. *

I V.

HIS positis quantum errant ii qui Pharmacis nimium mancipati non nisi purgantia crepant, et atque ubi convalescere cepit æger adhuc stomachi & intestinorum rasuram addi volunt, nec magis sapiunt ægri qui sibi persuadent purgatione imaginarium phlegma noxium abradi. Videant hæc & scrutentur Medici serosam mucosamque alvi colluviem in morbis continuò accusantes, malèque omni tempore coriariorum adinstar veneficis suis catharticis viscera corrudentes, quid tandem proficiunt si mucum abradendo non nocuerint? Præciosum sanguini liquorem, serosum nempe ejus vehiculum, præripiunt, viscerumque infarctui sic occasionem dant, sanguinisque accensione, unde non nullos vidimus modo in talem, modo in hydropem hæc arte conjectos, febresque hecticas eadem medendi ratione prognatas. Hæc methodus, etsi ubique mala in internis inflammationibus certè pessima atque in dysentericis lethalis ut plurimum, in hoc etenim morbo præcipuum symptoma quodque pathognomonicum signum, corrosio illa est, ac dilaceratio villosæ tunicæ, quæ non secus ac epiderma, vix dilacerari aut auferri potuit absque sanguineorum vasorum apertione: nam in hoc morbo fibrarum crispatura à miasmatis aut venenatis tantam labem inferentibus (quæ morbi essentiam constituunt) violentâ suâ torsione intestina distendit, dilaceratque hanc tunicam, cujus portiones unâ cum excrementis violento abrafas nisu, cernas. Estque hæc vera & genuina causa mucosæ dejectionis, non erodens aut putris materia nisi sub morbi finem, cum intestinorum excoriatio in ulcus definit. Si tantillum animadverterent & cogitarent Medici illas lethales hypercatharthes fieri ab incautâ exhibitione catharticorum, ne dicam venenorum, in quorum numero meritò vehementiora recensentur, toties naturæ vim non inferrent quâ sæpe sanos ad ultimam rerum lineam deducunt. Ex iis enim venenis mole minimum sed vi efficacissimum medicamentum paratur morbis ab internâ causâ natîs magis exitiale dum intra viscera conditur: Quod in ataxias spiritus agit, fibras crispat & irritat, vehementiaque omnis generis infert symptomata vix anodinis compescenda. Et utinam omnia hypercatharthes mala opiatis sedari daretur! utinam beneficio accedente utiliorique remedio, venæ scilicet sectione, quos hypercatharthes præcipientes agit

^d Linder. de
venenis.

revocare possemus ! tanto profectò non prosequerentur odio sapientes Medici insanam illam pharmaca propinandi libidinem. Quò vos ergo cogit miseros auri sacra fames ? In mentem revocate tot orco immissos poculo lethifero, ecqujs vestrum non observavit dysenterias non dierum aut mensium sed annorum numero definiendas epoto cathartico excitatas ? quod etiam mirandum, eò insaniant medicastri ut errores suos non agnoscant ; tormina enim, dolores, adurentem interiora ignem siti intolerandà comitante, sedem ipsam quasi inflammatione correptam, non à venenatà Pharmaci virtute reperunt, ejurant è contra infelicissimi practici atque ad humoris pravitatem, malitiam, imaginariamve acredinem referunt : & ira obccatos invenias, qui tunc cummotum tantummodo humorem (is enim est illorum sermo) asserant, eumque ut pœnitens eradicent, evellant, eliminant, do- sim ingeminandam iterandumque pharmacum clamitant, sic dolores ingeminant atque ignem igne excutere conantur. O sava tristisque misericordia, & crudelis medicina ! cui tamen, quod miserum magis, plaudit vulgus, hæc menti suæ proportionata captans ratiocinia, approbant vetulæ, ipsi etiam magnates præstantiam, felicemque medicamenti efficaciam laudant : coram iis enim à remedijs abstinere & feriari non licet, et si pharmacum pharmaco non addideris, time ne pro indocto habearis. Non jam ergo satis malorum incubuit miseris corporibus, novum ipsa torquendi vexandique genus accedat oportet veterinaria, alio non enim dignam nomine credo, illam pharmaca intempestivè exhibendi methodum, absque temporis delectu, nulla naturæ ægri aut medicamenti adhibita ratione, nullo virium aut temperiei factò examine, non auscultato coctionis indice : venena & pharmaca sic tractata eadem inferent quæ gladijs in manu furentis ; merito itaque illos reprehendit Hypocrates, quid enim vehementioribus opus, cum natura exonerari cupit & adjumento indiget, tunc sæpe leviori, non dicam purgante sed laxante commota, ab onere facili negotio levatur.

L. 3. de
dixta n. 12.
& passim.

V.

IN eo ferè conveniunt medici cum ducibus, quod cæterorum proprioque periculo peritiores evadant, illorum errores leves nulli sunt. Eorum autem in quibus errare potest Medicus, nullum majus periculosumque magis intempestivo catharticorum usu, nil enim attentione medici dignius, cum præsertim catharceos opus omnino ab occasione labili pendeat, & multi sint morbi in quibus à pharmaco abstinere sit salus, ^a multi quibus emollientia ipsa aut simpliciter laxantia satis sunt : Alii denique in quibus ea quæ apud arabum asseclas barbaro nomine minorantia nuncupantur, omnem adimplent paginam. Initijs enim morborum purgare æquè raro necessarium ac difficile, quam infrequens etiam turgens humor & difficilis cognitionis, quam perperam à multis intellectum, si retulero, infanda forte renovabo. Eheu quam multos fefellit ambigua turgentia doctrina, cujus mucus noster intestini pars organica ad minimum victima fuit. Verum ut cathartici exhibendi difficultas clarior evadat, & ne extra cancellos, in ipsâ dysenteria mucum miserè depascente immoremur paululum, in eâ emetica inter quæ præstantius nullum radice Brasiliensi, quæ certè ultimum genuinumque illius morbi remedium primum à collegis nostris in usum modo legitimo & vera dosi hæc in urbe vocatum est, deinceps præ ejus inopia ferè obliteratum : Ea inquam remedia factâ revulsionis specie, hoc est tumultu in partibus superioribus excitato ut æquilibrium inter partes deperditum redeat, sæpe sæpius sanant aut saltem sapissimè prosunt. Quoniam autem ipsa emetica aliquando inversâ actione purgantia sunt, aut propter dictum quem excitant tumultum in inflammationibus internis ut plurimum lethalia sunt. Ideo tutum non semper credas radicem hanc adhibere in hoc cujus præcipuum est alexiterium morbo, præsertimque morbi

^a J. Pancr.
Bruno Remora ac
impedimenta purgat.
Ant. Ponce.
Sautacruz de magn.
auxil. imped. l. 3.

Sidenham.
de morb. acut.

Aphoris.
2. sect. 9 l.
de salub.
Dieta n. 7.
l. de vera-
tutis n. 2.

initis cum adhuc omnia tument, fibræ contractæ sunt, atque ad inflammationem vergunt, propter sanguinis majorem copiam in partibus ægris immorantem, cujus reductio à crispatis fibris vasa comprimentibus impeditur. Ab hac inquam radice cave usque dum beneficio præstantissimi & nusquam satis laudati remedii, venæ sectione, cuncta laxata & inflammationis metu discussa, fluida omnia (ut monet summus dictator) largo potu facta sint: aliter si feceris omnia susdeque turbabis, inflammationem in inferas partes adaugebis, nondum factam excitabis, & in cuncta infimi ventris viscera sævam vim inures ac excandescencias movebis. Discant itaque & resipiscant aliquando ii quos Pharmaciarum amor vel rei naturalis studium, aut in Pharmacis confidentia nimia tenet, ab iis abstinendum sæpè, raroque & nonnisi arreptâ occasione quæ præceptum est, utendum, nec amplius auræ popularis captatores politico more ne non videantur consilium non dedisse, aut contra consuetudinem egisse se gerant, abstineant inquam à corrasione illâ mucis seu epidermatis intestinalis, quod etiam si ad tutandas alvinæ regionis partes eas investiat, non tamen resistere valet adversus torsiones illas inutiles, imo damnosas quas excitant Pharmaca, dum villosam evellunt & eradicant crustam. Hæc autem ipsa est crusta villosa quæ in deploratâ dysenteria post rasuras aliquot ut in tenesmo tandem indurata verique sub epidermatis formâ prodit & excernitur exesa: Intestini quæ portionem plebi mentitur ut observarunt multoties practici. At cum vlcus altiores radices egit atque ad ipsam tunicam nerveam penetravit, tunc lacera non nunquam etiam cum carneæ portione foras prodit, unde vix referre gradum cuiquam datur teste Hypocrate. Tandem non in dysenteria aut hypercatharsi tantum dejectiones mucosæ apparent, sed & in purgatione ordinaria ægris ipsis barbarèque medicantibus consuetum & gratum est, quas si non viderint satis purgatum non credant, nec Medicus, nec æger ipse qui plectitur. Imò bene multi mucum hunc tamquam excrementum in stomacho & intestinis temporis lapsu pravo victu congestum, stratumque super stratum ipsorum tunicis accumbens & nocens ut autumant, emeticis, catharticisve multoties repetitis avellere & abraderè tentant: ignari quod brevi epidermatis instar renascatur, renoveturque. Verùm uti qui apud balneatorem munditie causâ se excoriari pateretur sibi quæ cuticulam abradi, risu dignissimum videretur, sic & naso suspensus adunco irrideatur qui sibi imaginarium hoc phlegma, lethiferis circes poculis avelli patitur.

Aphoris.
24. lect. 4.

Ergò Epidermatis instar mucus Intestinorum.

Domini Doctores disputaturi.

M. Philippus-Bernardus de Bor-
degaraye.

M. Jacobus Simon Gilles de la
Rivière.

M. Ludovicus Lemery.

M. Petrus le Tonnellier.

M. Joannes Gaillard.

M. Matthæus-Dionysius Fournier.

M. Raymundus Finot.

M. Matthæus Thuillier.

M. Antonius le Moine.

Proponebat Parisiis ANTONIUS GEOFFROY, Balneo-
lenfis, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1709.

Typis Viduæ Francisci Muguet, Regis & Facult. Medicinæ Typographi.